

Stichting Silbersee

Geadviseerd subsidiebedrag: € 0

Gevraagd subsidiebedrag: € 845.000

Over de instelling

Stichting Silbersee (hierna: Silbersee), ontwikkelinstelling, Amsterdam

Silbersee is een productiehuis voor eigentijdse opera's en muziektheater. De instelling wil het genre van de opera oprekken en vernieuwen. De afdeling Waterwende is de R&D-werkplaats van de instelling. Hier worden nieuwe, overwegend jonge makers met een tweejarig traject op weg geholpen naar een zelfstandige beroepspraktijk. De begeleiding strekt zich uit van de artistieke tot en met de zakelijke en productionele tak, maar er wordt ook stilgestaan bij thema's als duurzaamheid en impact. Daarnaast biedt Silbersee plek aan midcareer-makers die een nieuwe weg willen inslaan. Silbersee definieert zichzelf als klimaatpositieve instelling en heeft een manifest opgesteld dat als uitgangspunt vormt voor alles wat ze doet.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.47 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur (hierna: raad) adviseert Stichting Silbersee geen subsidie toe te kennen.

Vanwege onvoldoende kwaliteit op (een of meerdere van) de eerste drie algemene beoordelingscriteria zijn de laatste twee criteria, conform het beoordelingskader van de raad, niet beoordeeld.

Beoordeling

De raad is onder de indruk van de consequente focus op duurzaamheid bij Silbersee. Uit de aanvraag van de instelling spreekt echter geen heldere visie op talentontwikkeling. De plannen voor het atelier Waterwende, bedoeld voor jonge makers, zijn nog weinig doordacht. De instelling biedt geen zicht op de ontwikkelbudgetten, noch op de manier waarop zij een publiek wil betrekken bij de Waterwende-activiteiten. Silbersee licht niet toe hoe ze de Code Diversiteit & Inclusie met betrekking tot het eigen personeel in concreet beleid gaat vertalen. Ten slotte is de raad bezorgd over de al te grote rol van de artistiek directeur.

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

Silbersee wil het operagenre bevragen en oprekken en doet dit als producent en coproducent van vernieuwende operavoorstellingen. In 2022 lanceerde de instelling een manifest met acht grondbeginselen voor de ontwikkeling van de opera als genre. Diversiteit van makers, cocreatie, klimaatpositief werken en circulariteit stonden voorop. Dit vormde de basis voor al haar producties en gold als richtsnoer voor alle makers. In datzelfde jaar startte Silbersee haar R&D-werkplaats 'voor klimaatpositieve makers' onder de naam Waterwende. Hier begeleidt de instelling talentvolle regisseurs, componisten en librettisten in een tweejarig traject op weg naar een zelfstandige beroepspraktijk. De eerste resultaten van Waterwende-makers waren positief. Dat twee van hun projecten in de komende subsidieperiode worden doorontwikkeld in het reguliere programma ziet de raad als een goed teken.

De bevlogen duurzaamheidsmissie van Silbersee wordt de komende jaren vertaald in drie programmatische lijnen. Die zullen gaan over ouder worden en het omarmen van onze sterfelijkheid, over technologie en AI, en over onze broze relatie met de planeet. Dit lijken de raad spannende en relevante thema's. De geplande producties zien er op voorhand interessant uit, met ruimte voor experiment en de toepassing van nieuwe technologie. Hetzelfde kan gezegd worden van de drie locatieprojecten die vanaf 2027 op het programma staan.

Voor jonge makers heeft Silbersee het Waterwende-atelier ingericht, hoewel ook midcareer-makers 'die een klimaatpositieve weg willen inslaan' welkom zijn. De plannen voor Waterwende zijn nog summier uitgewerkt. De raad had graag willen lezen vanuit welke artistiek-inhoudelijke opvatting er met nieuwe makers gewerkt gaat worden en hoe de trajecten in grote lijnen zullen verlopen. Hij kon uit de plannen geen eenduidige visie op talentontwikkeling afleiden. Ook geeft de begroting geen inzicht in de budgetten die specifiek voor de talentontwikkeling bedoeld zijn, anders dan in de aanvraag die de instelling voor de periode 2021 - 2024 deed voor de Culturele basisinfrastructuur (BIS).

De raad plaatst tevens vraagtekens bij de rol van de artistiek directeur, die als coach of muzikaal supervisor bij nagenoeg alle producties betrokken is, alsmede bij de jaarlijkse Stimmung Academy, een seminar voor masterstudenten dat wordt afgesloten met een kleine concerttour. Op die manier loopt Silbersee het risico voor haar artistieke continuïteit afhankelijk te zijn van één artistiek leider, wat strijdig is met een van de eisen die worden gesteld aan een ontwikkelinstelling die zich hoofdzakelijk richt op makers van podiumkunsten. Volgens de aanvraag gaan bestuur en directie zich 'de komende jaren bezinnen' op de opvolging van deze artistiek directeur. De raad had gehoopt dat Silbersee nu al duidelijkheid had

verschafft over de opvolging, met het oog op de continuïteit en de bestendigheid van de organisatie.

Maatschappelijke betekenis

Silbersee heeft duurzaamheid hoog op de agenda geplaatst en werpt zich nadrukkelijk op als aanjager van het debat hierover in de cultuursector. Begin 2022 nam de instelling een manager duurzaamheid in vaste dienst. Ook organiseerde ze debatten over het onderwerp met verschillende partners in het veld. Voor de komende jaren wil de instelling deze activiteiten voortzetten en intensiveren. Er staan workshops op het programma en er worden jaarlijkse debatten georganiseerd in samenwerking met de kunstvakopleidingen.

De raad vindt dat Silbersee op inspirerende wijze een belangrijke bijdrage levert aan het complexe duurzaamheidsvraagstuk, maar mist hier de samenwerkingen met partijen in het sociaalmaatschappelijke domein. Ook educatie- en participatie-activiteiten lijken grotendeels te ontbreken.

Een van de acht grondbeginselen van Silbersee heeft betrekking op het werken met ‘makers en performers van allerlei slag en leeftijden’. Dit streven naar diversiteit ziet de raad terug in de makerspool, die is gevuld met autodidacten en andere performers die buiten de traditionele routes om bij de instelling zijn terechtgekomen, maar ook met een variëteit aan genders en leeftijden. Zo wordt er onder de noemer Eeuwige Jeugd gewerkt met een groep van twaalf senioren in de leeftijd van 66 tot 91 jaar, die worden getraind in spel, zang en dans.

Silbersee probeert haar programma verder te diversifiëren door cultureel diverse makers aan zich te verbinden. In de afgelopen periode maakte componist Aurélie Nyirabikali Lierman bijvoorbeeld geluidsopnames in het Rwandese dorp van haar 113-jarige grootvader. Voor de komende jaren staan er enkele projecten met makers uit onder andere Burkina Faso op het programma. De raad juicht deze ontwikkeling toe.

Al met al beschrijft de instelling voldoende hoe ze haar diversiteitsbeleid vormgeeft op basis van de kernwaarden van de Code Diversiteit & Inclusie. Wel constateert de raad dat de culturele diversiteit van het eigen personeel nog te wensen overlaat, vooral waar het gaat om de artistieke leiding en de mentoren die de talenten terzijde staan. In de aanvraag leest hij geen plannen om de vooruitstrevende visie van de instelling op Diversiteit & Inclusie in concreet personeelsbeleid te vertalen. De raad vindt het van belang dat de instelling hierop actie onderneemt.

Op de toepassing van de kernwaarden van de Fair Practice Code gaat Silbersee uitgebreid in. Ook de afspraken over honorering worden in de

aangeleverde stukken goed behandeld. De instelling vermeldt dat ze is aangesloten bij de cao Toneel en Dans. Ook neemt ze actief deel aan andere collectieve afspraken of platforms, zoals de NAPK en Kunsten '92. De behandeling van sociale veiligheid op de werkvloer is naar het oordeel van de raad nog beperkt. Hij verwacht dat de instelling op dit punt actiever beleid gaat voeren.

Toegankelijkheid

In de aanvraag geeft Silbersee weinig inzicht in haar publieksbeleid. De instelling heeft een impactmanager in dienst die specifieke publieksgroepen tracht te bereiken. Silbersee geeft aan dat ze hierin met name niet elitair wil zijn en in de communicatie met het publiek specialistisch jargon probeert te vermijden. Om zoveel mogelijk inclusieve taal te gebruiken, hanteert de instelling de handreiking 'Waarden voor een nieuwe taal' als richtlijn. Een specifieke visie op het bereiken van cultureel divers publiek ontbreekt echter.

Vier jaar geleden werd de instelling positief beoordeeld maar viel zij in de afweging af. Dit had er onder meer mee te maken dat de raad er geen vertrouwen in had dat Silbersee een landelijke rol zou oppakken als ontwikkelinstelling. Hierin is met dit nieuwe plan geen verandering gekomen. Voor de verkoop van haar voorstellingen is Silbersee een alliantie aangegaan met impresariaat BOS Theaterproducties. Dit lijkt een verstandige stap. Maar wat de instelling doet om de Waterwende-producties van haar R&D-atelier in de volle breedte op de landelijke podia gespeeld te krijgen, is niet duidelijk.

De raad betreurt dit. Hij denkt dat de bekendere makers in de producties en coproducties van Silbersee weinig problemen zullen hebben hun zalen uit te verkopen. Juist de onbekende talenten in de Waterwende-projecten hebben een steun in de rug nodig. Maar de vraag hoe Silbersee publiek voor Waterwende-voorstellingen wil werven, blijft onbeantwoord. Voor een instelling met BIS-ambities vindt de raad dit te mager.

De afgelopen jaren speelde Silbersee met name in de regio's Noord en West, de vier grote steden in de Randstad en in het buitenland. 'De stad is de plek voor inspiratie', schrijft de instelling in de aanvraag. Ook de komende jaren blijven de regio's Oost, Zuid en Midden serieus onderbedeeld. De raad is van mening dat de landelijke impact van Silbersee beperkt is voor een podiumkunstinstantie in de BIS.

Bedrijfsmatige gezondheid

Niet beoordeeld gezien de onvoldoende kwaliteit op (een of meerdere van) de eerste drie beoordelingscriteria.

Geografische spreiding

Niet beoordeeld gezien de onvoldoende kwaliteit op (een of meerdere van) de eerste drie beoordelingscriteria.